

IV./1.6.: Legújabb tendenciák a kutatás-fejlesztés, innováció területén élenjáró európai országok gyakorlatában Tananyag

IV./1.6.1.: Svájc

A pénzügyi válság következtében a svájci gazdaság jelenleg recesszióban van. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2009-re a GDP 3%-os, 2010-re pedig 0,3%-os visszaesését prognosztizálta, míg a munkanélküliség 3,9%-os, illetve 4,6%-os növekedését. Mindennek ellenére az adatok azt mutatják, hogy a svájci hitelpiacok meglepően ellenálltak a válságnak, ami mérsékelte a krízis hatásait az innovációs tevékenységet végző cégek esetében. Az SII-index alapján Svájc 2009-ben megelőzte valamennyi európai országot. A legtöbb mutatószám Svájc esetében meghaladta az európai átlagot, néhány tekintetében háromszorosa annak (pl. az Európai Szabadalmi Hivatalnál benyújtott szabadalmi bejelentések, valamint a közösségi védjegybejelentések száma). Svájc volt az egyetlen ország, amely innovációs eredményének növekedési üteme meghaladta az uniós átlagot.

Az elmúlt időszak tendenciáiból két változást érdemes kiemelni. A pénzügyi válság következményeinek csökkentése érdekében a kormány stabilizációs programokat indított útjára. Ennek részeként látott napvilágot az „Innovációs csekk” elnevezésű pilot program, amelynek keretében a kkv-k technológiatranszfer tevékenységét kívánták ösztönözni. A második intézkedés az innovációs kormányzati intézményrendszert érintette. A Parlament által elfogadott módosító indítvány nagyobb önállóságot adott az *Innovációs Támogató Ügynökségnek* (Innovation Promotion Agency, KTI/CTI). Az Ügynökség ezentúl nem tartozik más kormányzati szerv irányítása alá, azaz önállóan hozza meg a döntését a projektek, az oktatási programok vagy az induló vállalkozások támogatásáról.

A jelenlegi innovációs rendszerre **nem jellemző a közvetlen, felülről indított beavatkozás** vagy az üzleti szféra direkt finanszírozása. Az innovációpolitika a megfelelő feltételek megteremtését, a támogatási tevékenység pedig leginkább a technológiatranszfert célozza. A kormányzat nagy szerepet tulajdonít az egyetemek, kutatóintézetek, valamint a vállalkozások közötti kapcsolatok erősítésének, a vállalkozóképesség javításának. Mindez azért fontos, mert a svájci innovációs rendszer egyik *gyengesége* a K+F-eredmények átültetése a gyakorlatba.

Az innovációs rendszer „**nemzetköziesítését**” további fontos törekvésként fogalmazták meg annak érdekében, hogy az innováció minél inkább képes legyen szolgálni a gazdaság fejlődését. Az ösztönző rendszer nyitott valamennyi szektor és tudományág számára, beleértve a szolgáltatási ágazatot is. Mindemellett, létezik néhány kampány, amely a speciális területeken zajló alkalmazott kutatási és innovációs tevékenységeket támogatja (pl. élettudományok, az időskorral összefüggő kutatások).

Érdemes megjegyezni, hogy a **svájci innovációs politika törekvései nem kifejezetten felelnek meg az EU lisszaboni célkitűzéseinek**, ily módon az ország *nem is készít nemzeti reformprogramot*. A svájci vezetés egyetért a K+F-nek, innovációnak a gazdasági növekedésben

játszott kitüntetett szerepével, valamint azzal, hogy e tevékenységek finanszírozása elengedhetetlen. Ugyancsak nem kérdőjelezzük meg a GERD-en belül a BERD 2/3-os arányára vonatkozó elvárás szükségességét, szemben a pusztán csak input-megközelítést jelentő 3%-os GERD/GDP-arányra irányuló célkitűzéssel.

Az innovációpolitikáért két minisztérium felel [*OPET* (Federal Office for Professional Education and Technology, Szövetségi Oktatási és Technológiai Hivatal) és *SER* (State Secretariat for Education and Research, Oktatási és Kutatási Államtitkárság)]. A két tárca kapcsolata – elemzők szerint – nem harmonikus. Az előbbi szervezet hatáskörébe tartozik a szakképzés (mind közép-, mind pedig felső szinten) és a technológia, az utóbbiába pedig az egyetemi oktatás és a kutatás. A két szervezet munkája egy állandó bizottság keretében kapcsolódik össze, amely az innovációpolitika valamennyi szereplője számára teremt együttműködési fórumot.

A kutatási célkitűzések megvalósításának középpontjában a *Svájci Nemzeti Tudományos Alapítvány* (Swiss National Science Foundation, SNSF) áll, amely a legfontosabb promóciós intézmény, és leginkább az alapkutatásért felel. A már említett KTI/CTI feladata főleg az innovációs projektek támogatása. E felelősségi rendszernek köszönhetően a szervezetek együttműködése konfliktusmentes. Az innovációs rendszer fontos szereplői a hídképző intézmények, amelyek megtalálhatók mind a szövetségi, mind pedig a kantonok szintjén. A kantonok egyetemeinek tevékenységét a *Kantonok Oktatási Minisztereinek Konferenciája* (Swiss Conference of Cantonal Ministers of Education, EDK) koordinálja, a *Svájci Egyetemi Konferencia* (Swiss University Conference, SUK) pedig a kantonok és a szövetségi szint közötti együttműködésért felel.

<http://www.proinno-europe.eu/page/innovation-and-innovation-policy-switzerland>